

Individuálna historická pamäť

Individuálna historická pamäť je pamäť jedinca/malej skupiny, ktorý bol/a priamym účastníkom historických udalostí.

Medzigeneračné povedomie o minulosti

- identifikácia jedinca a identita
-

„Minulosť sa v naratívnej interpretácii stáva symbolickým vlastníctvom jednotlivca alebo skupiny. Je súčasne negeneticky dedenou historickou skúsenosťou, o ktorej sú jej nositelia presvedčení, že zásobáreň sociálnej pamäti slúži na orientáciu v aktuálnej sociálnej situácii.“

Hana Hlôšková: Individuálna a kolektívna historická pamäť. Vybrané folkloristické aspekty. Bratislava: Univerzita Komenského, 2008, s. 72. (ÚEE 1-1855)

- Teória *floating gap* (plynoucí proluka)

Jan Vansina - *The oral tradition as a history*, 1985

- 3 – 4 generácie (cca 80 – 100 rokov) – intenzívna reflexia minulosti
- *floating gap* – nejasné a útržkovité
- rozprávanie o pôvode (mýtus, kolektívny)

Potvrdené etnologickými, sociologickými i psychologickými výskumami

Oral history

- Chicagska škola
 - 20. r 20. storočia, „*life stories*,“ William Thomas a Floriánom Znaničkim: *Polish Peasant in Europe and America* (Boston, 1918 – 1920)
 - Pojem *oral history* – Alan Nevis, 40. r. 20. storočia
 - Teoretický a metodologický prístup
 - Výskumná metóda
-

- **Ako výskumná metóda**
 - zaznamenanie životného príbehu
 - neštrukturovaný, pološtrukturovaný rozhovor
 - na jeho základe skúmať vymedzenú problematiku (téma, obdobie...)
-

- Predvýskum – dôkladné oboznámenie sa s témou, vytypovanie respondentov
 - Výskum
 - etika výskumu
 - vzťah respondenta/ky a výskumníka/čky
 - úskalia podmienené témou, respondentmi, prostredím...
 - analýza
 - Hranica medzi osobným, kolektívnym, verejným, subjektívnym a objektívnym
 - Egodokumenty
-

- Respondent v procese rozprávania:
 - Selektívnosť z hľadiska súčasnosti
 - Selekcia privátneho ako nepodstatného
 - Selektívnosť pod vplyvom kolektívnej pamäte
 - Autocenzúra
 - Biopsychologická selektívnosť
 - prezentizmus
-

- Kritika metódy, metodológie a teórie

- Subjektivita

Zástanci ju vnímajú ako pridanú hodnotu

Etnológia a individuálna historická pamäť

- Obrat k osobnosti nositeľa
 - 20. roky 20. storočia
 - Karol Plicka: Eva Studeničová spieva, 1928, Martin
 - Folkloristika Antonín Satke, Oldřich Sirovátka, Dagmar Klímová etc.
-

Autobiografické žánre

- Individualizácia spoločnosti – vplyv na rozprávačský repertoár
 - Memorát, spomienkové rozprávanie, rozprávanie zo života, (humoristická poviedka)
 - Nerozprávková próza
 - Rozprávač ako hlavná postava
 - „Emic“ – interpretácia z pohľadu rozprávača/skupiny
 - Môže tvoriť viac menej ustálené cykly
-

• Spomínanie a rozprávanie

• Spontánne

- folklórna situácia, na základe analógie, asociácie...
- vplyv rozprávačskej príležitosti, charakteru publika na tému a performáciu

• Evokované – vyvolané (výskum)

- Najstarší a rozprávane o minulosti
 - Pamätníci
 - Konfrontácia súčasnej a minulej spoločnosti (hodnotenie, porovnávanie)
 - Zníženie sociálnych kontaktov – rozprávane ako spôsob uchopenia svojho miesta v rámci malej skupiny (napr. jediný svedok ako odborník na minulosť)
-

- Rozprávania sú kolektívne v:
 - Dejinné pozadie
 - Generačne
 - Kolektívna historická pamäť
 - Hodnoty, normy...
 - Dialogičnosť pamäte
 - Pri tvorbe pamäti
 - Pri verbalizovaní
-

Egodokumenty

- Osobné
 - rodinné kroniky, denníky, pamäte, korešpondencia
 - fotografie, spomienkové predmety (využitie interview)
 - Úradný charakter
 - zmluvy, závete, povolenia, overenia, diplomy, rodné a sobášne listy etc.
-

Výskum v ČR

- Témy: druhá svetová vojna, holokaust, slovenské národné povstanie a hnutie odporu počas II. svetovej vojny, nástup komunizmu a zoštátňovanie majetkov, obdobie komunizmu, obeť komunizmu, roky 1968 a 1989, tematicky zamerané projekty – pamäť žien, spomínanie na historické osobnosti
 - Inštitúcie: Česká asociace orální historie, Centrum orální historie Ústavu pro soudobé dějiny Akademie, časopis Biograf a mnoho ďalších.
-

ĎAKUJEM ZA POZORNOST

Prajem úspěšné skúškové
